

УДК 373.2
Р22

Рецензент:

В. Б. Руденко, завідувач методичного кабінету відділу освіти управління освіти, молоді та спорту Смілянської міської ради Черкаської обл.

Р22 Ранкові зустрічі. 2 клас. I семестр. / авт.-упоряд. С. В. Сигида. — Х. : Вид. група «Основа», 2019.— 141, [3] с.
ISBN 978-617-00-3662-9.

Посібник містить інформаційний методичний матеріал для підготовки і проведення ранкових зустрічей у 2-му класі, дібраний відповідно до Концепції Нової української школи, вимог нового Державного стандарту початкової загальної освіти. Матеріал систематизовано за темами місяців (I семестр): «Зміни», «Способи пізнання», «Територія», «Спільнота».

Щоденні вітання, цікаве подання матеріалу, групова робота, ігри та завдання розвивального характеру допоможуть учителеві продовжити роботу щодо створення класної спільноти, урізноманітнити уроки, сприятимуть розвитку навичок спілкування, логічного мислення молодших школярів, їхньої творчої уяви, самостійності, формуванню всебічно розвиненої особистості громадянина і патріота, здатного до інновацій.

Запропоновані у посібнику завдання спрямовані на формування ключових компетентностей молодших школярів Нової української школи, зокрема: спілкування державною мовою, уміння вчитися впродовж життя, соціальної та громадянської компетентностей, компетентності у природничих науках і технологіях, екологічної грамотності, ініціативності та підприємливості, а також здорового способу життя.

Для вчителів, вихователів, студентів педагогічних вузів, батьків.

УДК 373.2

ISBN 978-617-00-3662-9

© Сигида С. В., упорядкування, 2019

© ТОВ «Видавнична група «Основа», 2019

Зміст

ПЕРЕДМОВА	6
1-й МІСЯЦЬ. ЗМІНИ	8
Тиждень 1	8
<i>День 1.</i> Що змінилося в мені?	8
<i>День 2.</i> Змінне і незмінне в мені	9
<i>День 3.</i> Чому люди інколи змінюють свою зовнішність?	10
<i>День 4.</i> Що тобі допомагає зміцнити своє тіло?	11
<i>День 5.</i> Чого я навчився за рік?	12
Тиждень 2	14
<i>День 1.</i> Що змінилося у школі?	14
<i>День 2.</i> Що я хотів би змінити у своєму класі/школі?	14
<i>День 3.</i> Класна кімната моєї мрії. Яка вона?	15
<i>День 4.</i> Безпечний рух від школи додому	17
<i>День 5.</i> Безпечна поведінка на шкільному подвір'ї (що змінилося?)	18
Тиждень 3	19
<i>День 1.</i> Які причини змін у природі восени?	19
<i>День 2.</i> Які причини змін у природі восени? (продовження)	20
<i>День 3.</i> Зміни в житті рослин восени	21
<i>День 4.</i> Зміни в житті тварин восени	24
<i>День 5.</i> Чи можливе життя без змін?	25
Тиждень 4	26
<i>День 1.</i> Які зміни залежать від мене, а які — ні?	26
<i>День 2.</i> Які книжки є улюбленими з дитинства?	27
<i>День 3.</i> Мої смакові уподобання. Чи змінилися вони за рік?	28
<i>День 4.</i> Чи можуть змінюватися мої плани?	29
<i>День 5.</i> Чи змінить добро твоє життя?	30
2-й МІСЯЦЬ. СПОСОБИ ПІЗНАННЯ	32
Тиждень 1	32
<i>День 1.</i> Як я отримую та сприймаю інформацію?	32
<i>День 2.</i> Про що повідомляють знаки й піктограми?	34
<i>День 3.</i> Як органи чуття допомагають пізнавати світ?	36
<i>День 4.</i> Шрифт Брайля	39
<i>День 5.</i> Про що розкаже упаковка?	41
Тиждень 2	43
<i>День 1.</i> Як я можу дізнатися про події минулого?	43

День 2. Музеї	44
День 3. Про що розкажуть фотографії?	45
День 4. Бібліотека як освітньо-культурний центр	47
День 5. Засоби масової інформації	48
Тиждень 3	49
День 1. Як я можу розкривати таємниці природи?	49
День 2. Ґрунт	51
День 3. Як досліджувати ґрунт?	52
День 4. Повітря. Досліди з повітрям	54
День 5. Яким буває вітер?	55
Тиждень 4	56
День 1. Як відрізнити фантазії/вігадки та реальність?	56
День 2. Фантазії	57
День 3. Мова тіла	59
День 4. Збережімо здоров'я!	61
День 5. Побутова хімія: небезпека чи допомога людині?	63
3-й МІСЯЦЬ. ТЕРИТОРІЯ	66
Тиждень 1	66
День 1. Що таке територія?	66
День 2. Як упізнати територію своєї країни?	68
День 3. Господарі своєї території	70
День 4. Як територія може стати домівкою?	72
День 5. Атрибути Української держави	73
Тиждень 2	76
День 1. Що на території мого населеного пункту доступно для всіх?	76
День 2. Де межі мого особистого простору?	78
День 3. Чому особистий простір — недоторканна територія?	80
День 4. Як зробити територію комфортною для себе?	82
День 5. Як зберегти кордони свого простору в стосунках з іншими?	84
Тиждень 3	85
День 1. Повага до себе та інших людей	85
День 2. Тиск, неповага, приниження — протидія їм	88
День 3. Як уникнути конфлікту?	89
День 4. Як стати хорошим другом?	92
День 5. Як бути щасливим?	93

Тиждень 4	96
<i>День 1.</i> Мальовнича природа рідного краю	96
<i>День 2.</i> Які рослини ти зустрінеш в Україні?	98
<i>День 3.</i> Які тварини мешкають у нашій державі?	100
<i>День 4.</i> Про що розповість Червона книга?	102
<i>День 5.</i> Як, оберігаючи своє, зберегти наше?	105
4-й МІСЯЦЬ. СПІЛЬНОТА	107
Тиждень 1	107
<i>День 1.</i> Що може об'єднати спільноту?	107
<i>День 2.</i> Люди — різні, але всі ми — рівні. Чим та як люди об'єднані в суспільстві?	108
<i>День 3.</i> Тема дня «Краще разом чи поодинці?»	110
<i>День 4.</i> Як налагоджувати гарні стосунки?	112
<i>День 5.</i> Як виникає приязнь? (Приклади привітного ставлення, відкритого спілкування, взаємоповаги)	114
Тиждень 2	115
<i>День 1.</i> Чому довіряють друзів/подрузі? (Приклади щирості, розуміння та підтримки в стосунках)	115
<i>День 2.</i> Як сприймати тих, кого не знаєш?	116
<i>День 3.</i> Правила спілкування	118
<i>День 4.</i> Співпраця у грі, навчальних і життєвих ситуаціях	120
<i>День 5.</i> Стосунки із дітьми своєї та іншої статі	121
Тиждень 3	123
<i>День 1.</i> Чи може існувати спільнота без правил і законів?	123
<i>День 2.</i> Які небезпеки можуть бути у спільноті?	124
<i>День 3.</i> Як поводитися у ситуації ворожості/загрози?	126
<i>День 4.</i> Як стають героями?	127
<i>День 5.</i> Хто для мене є героєм?	128
Тиждень 4	130
<i>День 1.</i> Які спільноти є в природі?	130
<i>День 2.</i> Як ми впливаємо на природу?	131
<i>День 3.</i> Що об'єднує українців?	133
<i>День 4.</i> Що корисного я можу зробити для спільної справи?	134
<i>День 5.</i> Як залишитися собою серед інших людей?	136
БІБЛІОГРАФІЯ	139
ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ	142
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	143

Передмова

Хай педагог завжди поспішає до дітей, радіє кожній зустрічі з ними; тоді й діти поспішатимуть до школи і радітимуть кожній зустрічі зі своїм вихователем і друзями.

Ш. О. Амонашвілі

Кожен учитель намагається використовувати такі форми і методи навчання, які б зацікавлювали дітей навчальним матеріалом, спонукали бажання вчитися, що сприяє досягненню високого рівня знань учнів. Так, інтерактивні форми роботи, особистісно орієнтований та диференційований підходи, упровадження інноваційних технологій навчання у практику допомагають зацікавити учня на уроці, розвиваючи його здібності.

Посібник створено з метою надати практичну допомогу вчителям початкових класів у підготовці та проведенні ранкових зустрічей відповідно до **Концепції Нової української школи**, вимог нового Державного стандарту загальної початкової освіти.

Практика ранкових зустрічей є однією з успішних практик, що допомагає вчителю у створенні спільноти в класі. *Ранкова зустріч* — це зустріч на початку дня всієї групи дітей з педагогом. Їй присвячують 20 хвилин, аби створити позитивну атмосферу в класі на весь час перебування дітей у школі. Учні збираються, аби привітати одне одного, вислухати думки друзів про певне питання, поставити та обговорити запитання. Ранкова зустріч формує ті цінності, які стають основою для створення відповідальної та дбайливої спільноти дітей. Вона надає педагогам можливість навчити школярів взаємної поваги та позитивного ставлення одне до одного, сприяє формуванню цілісного колективу.

Ранкова зустріч містить чотири основні компоненти. *Привітання* — перший компонент ранкової зустрічі. Сидячи в колі, одне навпроти одного, кожна дитина вдумливо й поважно вітається з іншими дітьми. Під час вітання кожен з повагою звертається до інших на ім'я; у колі створюється доброзичливий настрій. Діти усвідомлюють свою важливість і допомагають іншим почуватися членами

групи, яких цінують. Вітання створює спокійний і розважливий настрій для наступного етапу зустрічі — *обміну інформацією*. Учні висловлюють власні ідеї, почуття, а також обмінюються важливою для них інформацією та досвідом. Однокласники ставлять запитання або висловлюють коментарі з певної теми, проблеми. Дитина, яка висловлює свої думки, відповідає на запитання. Таким чином учні дізнаються про інших і надають можливість решті дізнатися про себе. Обмін інформацією формує у школярів навички вільних висловлювань перед іншими дітьми та батьками.

Групове заняття — наступний компонент ранкової зустрічі. Мета групових занять полягає в об'єднанні групи. Кожен її учасник приєднується до спільних розваг — співає, грається в ігри, бере участь у різних приємних заняттях. Серед цих занять повинні бути ігри, що не передбачають суперництва, а також завдання кооперативного характеру, де цінують та враховують індивідуальний рівень навичок та інтереси дітей. Цей вид діяльності потребує від учнів використання навичок критичного мислення і сприяє самовираженню. Групові заняття менш структуровані, аніж такі компоненти ранкової зустрічі, як вітання та обмін інформацією. Вони спрямовані на задоволення притаманного дітям бажання рухатися.

Щоденник вражень — завершальний елемент ранкової зустрічі. У звичайному зошиті, альбомі для малювання чи блокноті учні ведуть власні записи. Діти самостійно обирають тему для записів, визначають, чим писати: олівцем чи фломастером, звичайною кульковою ручкою чи кольоровою. У кожного школяра — свій щоденник. Діти вчаться вільно висловлювати власні думки, розвивають мислення і мовлення. Такий метод надає можливість виявити свої почуття. Право вибору залишається саме за дитиною.

Піклування одне про одного, відчуття емоційної безпеки, потрібної для того, аби ділитися важливими ідеями та досвідом, готовність допомагати друзям — це саме ті якості, що відображають суть ранкової зустрічі.

1-й МІСЯЦЬ. ЗМІНИ

Мета: створити умови для з'ясування змісту понять «зміни»; сприяти формуванню навичок визначати зміни (*у тілі, знаннях, школі, в природі*); надати учням змогу висловлювати власні думки і почуття з приводу побаченого і почутого; забезпечити можливість для порівняння і впорядкування об'єктів навколишнього світу за однією або декількома ознаками; стимулювати дотримання правил щодо догляду за своїм тілом, одягом, особистими речами; заохотити до пізнання власних емоцій (*позитивних і негативних*), їхніх змін у різних ситуаціях та впливу на організм.

ТИЖДЕНЬ 1

✓ ДЕНЬ 1. ЩО ЗМІНИЛОСЯ В МЕНІ?

1. Вітання

(Під музичний супровід діти співають, виконують рухи.)

Доброго ранку! Доброго дня!
Бажаєте ви! Бажаю вам я!

Доброго ранку! Доброго дня!
Зичу здоров'я завжди і щодня!

► *Вправа «Привітання із сусідом»*

Діти утворюють коло, обирають слово з «хмаринки» та вітаються із сусідом.

- Доброго ранку!
- Доброго дня!
- Добридень!
- Радий тебе бачити!
- Хай щастить!
- Моє шанування!
- Здрастуйте!
- Доброго здоров'я!
- Здоровенькі були!

2. Обмін інформацією. Тема дня «Що змінилося в мені?» Учитель читає вірш.

СПРАВИ ЛІТА

Знаєш, скільки справ у літа?
Їх усіх не полічити!
Треба нам підсмажити спину,
Ніс убрати в ластовиння,
Накупати нас у річці
Наперед на три сторіччя,

Та ще подарувати
Лісу й лугу буйні шати.
Словом, справ — не полічити!
Та найбільше треба літу,
Щоб зуміли я і ти
Набагато підрости!

А. Костецький

▶ *Вправа «Мікрофон»*

- Про яку пору йдеться у вірші?
- Які справи у літа?
- Яка найважливіша справа у літа?
- За що ви любите літо?

▶ *Перегляд мультфільму «Канікули Поллі». Обговорення*
(<https://youtu.be/Ui3vmYiEWck>)

- Про які події мультик? Чи сподобався він вам?
- Про що думають персонажі мультфільму?
- А як ти провів літні канікули? Розкажи. (За бажанням розповідають троє учнів.)

3. Групове заняття

▶ *Вправа «Пантоміма». Робота в парах*

(Щоб обрати пару, діти ходять класом. Коли вчитель промовить слово «Літо», той учень, який найближче, і буде парою.)

Діти у парах показують, чого за літо вони навчилися, чи що в них змінилося.

За сигналом учителя «Стоп!» учні повертаються у коло і розповідають про свого товариша, які зміни у нього відбулися.

▶ *Створення хмаринки-колажу «Літні слова»*
(Групи вчитель створює на власний розсуд.)

4. Теми для Щоденника вражень

- Що доброго мені вдалося зробити за літо?
- Я хочу повернутися в літо, тому що...
- За літо я навчився(лась)...

✓ **ДЕНЬ 2. ЗМІННЕ І НЕЗМІННЕ В МЕНІ**

1. Вітання

— Нумо привітаємось!

(Діти за сигналом ведучого починають хаотично рухатись класом і вітатися з усіма, хто зустрічається на їхньому шляху.)

Алгоритм вітання

- 1 раз плеснули в долоні — вітаємось за руки;
- 2 рази плеснули в долоні — вітаємось плечима;
- 3 рази плеснули в долоні — вітаємось спинами.

2. Обмін інформацією. Тема дня «Змінне та незмінне в мені»

▶ *Вправа «Не хочу хвалитися, але...»*

Учитель пропонує учасникам по черзі розповісти про себе «Що змінилося в мені?». Потім організовує обговорення.

— Чому деякі речі постійно змінюються?

— Чому дещо залишається незмінним? (*Блакитні очі, кирпатий носик тощо.*)

— Чи може з часом змінюватись те, що зараз є незмінним?

3. Групове заняття

▶ *Гра «Опиши сусіда»*

(Учні в парах стають одне навпроти одного, роздивляються одне одного протягом хвилини. За командою вчителя пари обертаються спинами. Кожному з них ставлять запитання з метою описати свого партнера. Необхідно якомога точніше давати відповіді.)

— А що змінилося в сусіда?

— Чого у вас більше з однокласниками — схожого чи відмінного?

Обмін інформацією (3–4 учні).

4. Теми для Щоденника вражень

- Якби я був(ла) чарівником (чарівницею), то я б змінив(ла) у собі...
- Змінне та незмінне в мені.
- Протягом дня у мене змінюється настрій тому, що...

✓ ДЕНЬ 3. ЧОМУ ЛЮДИ ІНКОЛИ ЗМІНЮЮТЬ СВОЮ ЗОВНІШНІСТЬ?

1. Вітання

Другу руку простягни.
Усмішку йому пошли!

Добрий ранок! Добрий день!
Зустріч нашу розпочнем!

(Діти вітаються по колу, звертаються одне до одного на ім'я і торкаються долоньками.)

2. Обмін інформацією. Тема дня «Чому люди інколи змінюють свою зовнішність?»

▶ *Вправа-гра «Вибери зачіску»*

Учням роздають картки з малюнками різних зачісок (*чоловічих і жіночих*), а по центру картки — контури голови людини. Діти впродовж 1 хвилини зображують, яку зачіску собі обрали.

▶ *Вправа «Мікрофон»*

— Чому саме цю зачіску обрали?

— Як може змінюватися зачіска залежно від події?

— Що легше — змінити колір чи довжину волосся?

— Чому люди інколи змінюють свою зовнішність? (*Одяг, зачіску...*)

— Якщо твій товариш змінить свою зачіску чи одяг, ти також їх зміниш чи залишиш як є? Чому?

— Як ви гадаєте, чому всім подобаються різні кольори одягу, різні зачіски?

— Чи добре б було, якби у всіх були однакові вподобання?

3. Групове заняття

► *Вправа «Одягни в зручний одяг мандрівника»*

Діти об'єднуються у групи.

Учитель роздає малюнки одягу для хлопчика та дівчинки. Учні одягають макет у зручний одяг, а потім обґрунтовують, чому так вирішили.

► *Вправа-гра «Художник»*

Один з учасників — «художник». Він задумав намалювати портрет одного з гравців. «Художник» уважно дивиться на всіх, обирає собі «натуру». Потім повертається спиною до дітей і починає «малювати», тобто дає словесний портрет. Решта повинні вгадати, кого «малювали», тобто хто був «моделлю».

4. Теми для Щоденника вражень

- Я хочу змінити свою зовнішність, тому що...
- Якби у всіх людей були б однакові вподобання, то...
- Мені подобається мій вигляд...

✓ ДЕНЬ 4. ЩО ТОБІ ДОПОМАГАЄ ЗМІЦНИТИ СВОЄ ТІЛО?

1. Вітання

Діти утворюють коло.

— Доброго ранку, любі мої діти! Рада вас всіх бачити. А ви з яким настроєм сьогодні прийшли до школи? Покажіть.

— А зараз я пропоную ласкаво привітати одне одного, хором називаючи ім'я.

Почнемо ліворуч від мене, за годинниковою стрілкою.

«Доброго ранку, Володю!»

«Доброго ранку, ...»

«Доброго ранку, наш клас!»

«Доброго ранку всім нам!»

2. Обмін інформацією. Тема дня «Що тобі допомагає зміцнити своє тіло?»

► *Вправа «Незакінчене речення»*

Щоб здоров'я добре мати,
Слід про нього змалку... (дбати):
Кожний ранок обливатись
І зарядкою... (займатись),
У дворі щодня гуляти,
Повноцінно їсти й... (спати),

Добре мити всі продукти,
 Досхочу вживати... (фрукти).
 Будете все це робити —
 Перестанете... (хворіти).

— Діти, а що, на вашу думку, слід робити, аби почути своє тіло?
 (Роздуми дітей — 3 учні.)

— Пропоную переглянути мультфільм «Як почути своє тіло» та обговорити побачене (<https://youtu.be/dgaovSRHGPGQ>).

► Вправа «Мікрофон»

— Якою мовою спілкується тіло з людиною? (Мовою відчуттів.)

— Що потрібно для щастя своєму тілу? (Його потрібно розслабляти, тренувати, годувати і любити.)

— Як необхідно тренувати своє тіло? (Ходити пішки, грати в активні ігри, стежити за поставою, щоденно робити зарядку, відпочивати на свіжому повітрі...)

— Як розслабляти своє тіло? (Відпочивати, вчасно лягати спати...)

3. Групове заняття

► Гра «Пересядьте всі, хто...»

— Усі діти різні та водночас схожі одне на одного. Пропоную в цьому переконатися.

Пересядьте всі ті, хто вранці не виконує ранкову зарядку; хто любить спорт; хто лягає спати вчасно; грає в ігри на планшеті... тощо.

► Гра «Живі малюнки»

Дітям роздають малюнки із зображеннями щодо турбування про своє тіло.

Кожна дитина розглядає малюнок і показує рухами чи позою, а решта відгадують, про що йдеться. (Наприклад: на малюнку діти плавають у басейні; чистять зуби; їдуть на лижах і т. ін.)

4. Теми для Щоденника вражень

- Правильний спосіб життя це — ...
- Я люблю своє тіло, тому...
- Раніше мені не вдавалося..., а тепер...

✓ **ДЕНЬ 5. ЧОГО Я НАВЧИВСЯ ЗА РІК?**

1. Вітання

ЗАПРОШЕННЯ

Я усіх дітей гукаю
 Та до себе закликаю!

Будемо всі разом грати,
Зустріч вже пора почати!
Другу руку простягни,
Йому посмішку пошли.
Добрий ранок, добрий день!
Нашу зустріч розпочнем!

2. Обмін інформацією. Тема дня «Чого я навчився за рік?»

► *Робота в парах «Розкажи про себе»*

Учні:

— У 1-му класі я був..., а тепер...;

У мене вже добре виходить...;

Раніше я не міг..., а тепер...; і т. ін.

► *Вправа «Мої вміння»*

(Дітям роздають картки зі словами-вміннями.)

— З часом людина стає дедалі вправнішою. Обведи зеленим кольором вміння, притаманні тепер тобі, а ті, яких ще не маєш, — червоним.

Сервірувати стіл, нарізати фрукти, вигулювати домашнього улюбленця, складати портфель, ходити за покупками, виносити сміття, застеляти ліжко, складати одяг у шафу, вибирати подарунки, працювати, пилососити.

Обговорення (3–4 учні).

— Чому ж ви за рік стали вправнішими?

— Що допомогло вам змінитися?

3. Групове заняття

► *Вправа «Бінго»*

Кожному учасникові дають аркуш паперу. Його необхідно скласти вертикально навпіл, а потім лише руками «вирізати» фігурку «Бінго» — силует людини. Після цього кожен учасник на ньому пише, чого за рік він уже навчився.

На наступному етапі учні підводяться і ходять класом, дивляться, у кого вміння збігаються. Потім утворюють коло. Вчитель запитує, у кого що спільне, а в кого — різниться.

► *Групова вправа «Склади режим дня другокласника»*

4. Теми для Щоденника вражень

- Я зрозумів(ла), що потрібно добре ставитись до свого здоров'я, аби...
- У другому класі мені потрібно...
- Я не кажу «не вмію», а кажу — «навчусь».